

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.205.2026

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 16886 Pana Posła Patryka Wichera wraz z grupą posłów, w sprawie nowelizacji ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego w celu prawnego i symbolicznego uhonorowania tzw. Dzieci Wojny, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Uprawnienia przysługujące zdefiniowanym ustawowo grupom społecznym legitymującym się działaniem na rzecz odzyskania niepodległości i suwerenności przez Państwo Polskie lub podlegającym różnym formom represji w związku z działaniem systemów totalitarnych III Rzeszy i ZSRR w okresie II Wojny Światowej oraz aparatu państwa w okresie powojennym uregulowane są odrębnymi ustawami. Uprawnienia te służą z jednej strony uznaniu zasług osób, którym je przyznano, z drugiej – kompensowaniu krzywd, jakich osoby te doznały w związku z udziałem w dramatycznych wydarzeniach historycznych. Takie rozwiązanie ma charakter systemowy i obecne jest w wielu aktach normatywnych, które wprowadzają statusy związane z udziałem w wydarzeniach z najnowszej historii Polski, oraz określone, wynikające z nich uprawnienia, w szczególności do świadczeń pieniężnych i rzeczowych, zarówno jednorazowych, jak i o cyklicznym charakterze.

W taki sposób skonstruowane są również statusy przewidziane we wskazanej w interpelacji ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego¹ (kombatanta, osoby represjonowanej). Ustawa ta wiąże status kombatanta i osoby represjonowanej z uprawnieniami o charakterze pieniężnym, jak prawo do dodatku kombatanckiego, dodatku kompensacyjnego oraz ryczałtu energetycznego oraz uprawnieniami o charakterze niepieniężnym, rzeczowym, jak np. ulgi na przejazdy środkami publicznej komunikacji kolejowej i autobusowej. W ustawie tej – podobnie jak w innych aktach normatywnych z tej dziedziny – funkcja godnościowa i kompensacyjna występują łącznie. Nie ma więc systemowego uzasadnienia wprowadzenie w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego w odniesieniu do Dzieci Wojny statusu wyłącznie o charakterze godnościowym.

Taką funkcję w odniesieniu do tej grupy w pełni ustawa z dnia 13 lipca 2023 r. o ustanowieniu Narodowego Dnia Polskich Dzieci Wojny². W jej preambule mówi się o hołdzie polskim dzieciom wojny, które mimo traumy II wojny światowej potrafiły dźwignąć Rzeczpospolitą Polską ze zgliszcz. Na mocy tego aktu ustanowiono dzień 10 września Narodowym Dniem Polskich Dzieci Wojny. Przepisy ustawy realizuje Urząd od Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 2039, zwana dalej ustawą kombatancką.

² Dz. U. poz. 1537.

Przyznanie świadczeń dla małoletnich ofiar wojny 1939-1945 było przedmiotem prac Sejmu, zarówno IV, V, VI i VII kadencji³. Nie uchwalono w tej sprawie żadnej ustawy, co związane było z problemem zdefiniowania pojęcia małoletniej ofiary wojny oraz z trudnymi do oszacowania skutkami finansowymi projektowanych rozwiązań.

W Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji Senatu RP IX kadencji rozpatrywano petycję dotyczącą podjęcia inicjatywy ustawodawczej w sprawie przyznania świadczenia pieniężnego dla dzieci wojny 1939–1945 (P9-22/17). Ostatecznie zdecydowano o niepodjęciu nad nią prac.

Aktualnie w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie są prowadzone prace nad rozwiązaniami dotyczącymi przyznania uprawnień Dzieciom Wojny.

Zapewniam, że zarówno kierownictwo Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, jak i Urzędu do Spraw Kombatantów lub Osób Represjonowanych pozostają otwarte na dialog w sprawach dotyczących grup, które doświadczyły traumy II wojny światowej lub ucierpiały wskutek działań aparatu państwa w okresie powojennym.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni
Podsekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

³ IV kadencja Sejmu RP - senacki projekt ustawy o świadczeniu pieniężnym dla małoletnich ofiar wojny 1939-1945 (druk 1670), V kadencja Sejmu RP poselski projekt ustawy o świadczeniu pieniężnym dla małoletnich ofiar wojny 1939 - 1945 oraz o zmianie niektórych innych ustaw (druk nr 1019), poselski projekt ustawy o świadczeniu pieniężnym dla małoletnich ofiar wojny 1939 - 1945 oraz o zmianie niektórych innych ustaw (druk nr 1022) , VI kadencja Sejmu RP poselski projekt ustawy o świadczeniu pieniężnym dla małoletnich ofiar wojny 1939-1945 oraz o zmianie niektórych innych ustaw (druk nr 634), VII kadencja Sejmu RP poselski projekt ustawy o świadczeniu pieniężnym dla małoletnich ofiar wojny 1939 - 1945 oraz o zmianie niektórych innych ustaw (druk nr 431)